

1.ZH

Név:..... NEPTUN kód:.....

Aláírás:..... ÜLŐHELY sorszám...XXX...

PONTSZÁM: $\Sigma 50p$ / p

1. FELADAT (elméleti kérdések) (10pont = 10 × 1pont, csak a tökéletesen jó válasz ér 1-1 pontot) Csak a teszt megoldását közölje beküldött válaszában egyértelmű pl. táblázatos formában!

1.1) Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét! Az előadáson bemutatott szurokcseppentés kísérletnél a szurok anyagjellemzői ismertek: $\rho=1100\text{kg}\cdot\text{m}^{-3}$; $\mu=2,30\cdot 10^8\text{kg}\cdot\text{m}^{-1}\cdot\text{s}^{-1}$; $v=2,09\cdot 10^5\text{m}^2\cdot\text{s}^{-1}$. Ha a szurok viszkozitását a mérnöki gyakorlatban használatos [Pa·s] mértékegységben adjuk meg, akkor a szurok viszkozitása

- A) $2,30\cdot 10^8$ Pa·s értékű.   B) $2,09\cdot 10^5$ Pa·s értékű.
C) $2,53\cdot 10^{11}$ Pa·s értékű.   D) $1,90\cdot 10^2$ Pa·s értékű.

1.2) Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét! **Cseppfolyós** közeg (pl. olaj) viszkozitása a **nyomás növekedésével...**

- A)nő   B)nem változik   C)csökken

1.3) Egy skalár mennyiség (mint pl. a $T(\underline{r},t)$ hőmérséklet) **teljes** megváltozása felbontható **lokális** és **konvektív** megváltozásra. Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

- A) $\frac{\partial T}{\partial t} = \frac{dT}{dt} + \frac{\partial T}{\partial \underline{r}} \frac{\partial \underline{r}}{\partial t}$ B) $\frac{dT}{dt} = \frac{\partial T}{\partial t} + \frac{\partial T}{\partial \underline{r}} \frac{\partial \underline{r}}{\partial t}$
C) $\frac{dT}{dt} = \frac{\partial T}{\partial \underline{r}} + \frac{\partial T}{\partial t} \cdot \underline{v}$ D) $\frac{dT}{dt} = \frac{\partial T}{\partial t} + \underline{grad}T \cdot \underline{v}$

1.4) Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét! Egy elemi folyadékrész **konvektív gyorsulása** az alábbi összefüggéssel írható fel:

- A) $\underline{a}_{konv} = \frac{\partial \underline{v}}{\partial t}$ B) $\underline{a}_{konv} = \frac{\partial \underline{r}}{\partial t}$
C) $\underline{a}_{konv} = \frac{\partial \underline{v}}{\partial \underline{r}} \frac{\partial \underline{r}}{\partial t}$ D) $\underline{a}_{konv} = \underline{D} \cdot \underline{v}$

1.5) Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét! A **folytonosság tétel** általános alakja:

- A) $\int_V \frac{\partial \underline{v}}{\partial t} dV + \int_A \rho \underline{g} d\underline{A} = 0$ B) $\frac{\partial p}{\partial t} + \text{div}(p\underline{v}) = 0$
C) $\frac{\partial \rho}{\partial t} + \text{div}(\rho\underline{v}) = 0$ D) $\int_V \frac{d\underline{v}}{dt} dV + \int_V \text{div}(\rho\underline{v}) dV = 0$

1.6) Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét! Az erőtér potenciálfüggvény a nehézségi, a tehetetlenségi illetve a forgó rendszerben értelmezett erőtér esetében rendre $U_g = g_g \cdot z + \text{konst.}$, $U_t = a \cdot x + \text{konst.}$ illetve $U_g = -\frac{r^2 \cdot \omega^2}{2} + \text{konst.}$ alakú. Két összekoccanó pezsgőspohárban lévő folyadék esetén az eredő erőtér potenciálfüggvénye az alábbi formában felírható:

- A) $U_e = U_g + U_t$ B) $U_e = U_g + U_c$
 C) $U_e = U_c + U_t$ D) Egyik előző válasz sem helyes.

1.7) Egy személyautó szélcsatorna mérése során a mérőtérben $v=100\text{km/h}$ időben állandó megfúvási sebességet hozunk létre. Elkészítettünk áramlás láthatóvátételi fényképeket, melyen láthatók a ködgenerátorral előállított áramlást megjelenítő „csíkok” az autó karosszéria körül az (x,z) szimmetriasíokban. Miért mondhatjuk azt, hogy ezek a csíkok áramvonalak, pályák és egyben nyomvonalak is? Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

- A) Mert a szimmetriasíokban vannak.   B) Mert a fényképezőgép nem mozdult el.
 C) Mert ugyanazon folyadék rész mozgását jellemzik.   D) Mert az áramlás stacioner.

1.8) Két teljesen azonos, „P1” ill „P2” jelű 3dl-es poharat szeretnénk megtölteni szódavízzel. Ehhez két, teljesen azonos kivitelű frissen vásárolt, azonos töltőnyomású és azonos mértékben vízzel feltöltött szódásüveget használunk. Egyedül a szódásüvegek kilépő cső belső átmérője eltérőek. A „P1” poharat az 5mm-es, a „P2” poharat a 6mm belső átmérőjű szódásüvegből töltjük. Ha ugyanaz a víz kiáramlási sebessége, akkor melyik pohár lesz rövidebb idő alatt tele? Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

- A) „P1” jelű pohár.   B) „P2” jelű pohár.   C) Azonos idő alatt lesznek tele.

1.9) Környezeti adatok $z_0=0\text{m}$ tengerszinten: $p_0=101325\text{Pa}$, $T_0=288\text{K}$. További adatok: $R=287\text{J}/(\text{kg}\cdot\text{K})$, $g=9,81\text{N}/\text{kg}$, $\alpha=6,5\cdot 10^{-3}\text{K}/\text{m}$. A $z=0\text{m}$ tengerszinten lévő kiindulási reptéren egy 1m^3 térfogatra felfújt, nem légáteresztő anyagból készült léggömböt pakolunk be a repülőgépbe, mert el kell szállítanunk a célállomásra, amely $z=600\text{m}$ tengerszint feletti magasságban van. Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

- A) Megérkezéskor biztosan azt fogjuk tapasztalni, hogy a léggömb térfogata kisebb lesz.
 B) Megérkezéskor biztosan azt fogjuk tapasztalni, hogy a léggömb térfogata nagyobb lesz.
 C) Megérkezéskor biztosan azt fogjuk tapasztalni, hogy a léggömb térfogata nem fog változni.
 D) Adathiány miatt nem tudjuk megmondani előre biztosan, hogy a léggömb térfogata fog-e változni.

1.10) Hány „v” betű hiányzik a Bernoulli-egyenlet alábbi hiányos alakjából? Adja meg a jó válasz vagy válaszok betűjelét!

$$\int_1^2 \frac{\partial}{\partial t} \cdot d\underline{s} + \int_1^2 \text{grad} \frac{v}{2} \cdot d\underline{s} - \int_1^2 (\underline{v} \times \quad) \cdot d\underline{s} = \int_1^2 \quad \cdot d\underline{s} - \int_1^2 \frac{1}{\rho} \text{grad} p \cdot d\underline{s}$$

- A) 1db „v” betű hiányzik
 B) 2db „v” betű hiányzik
 C) 3db „v” betű hiányzik
 D) 4db „v” betű hiányzik

2.FELADAT (7pont) Otthon van egész nap a lakásban, tesz-vesz, rendezget, pakolgat, porszívózik. Kérem, mérje le a saját porszívócsövének

- belső átmérőjét ($\varnothing D = \dots\dots\dots$ mm) és
- a cső teljes hosszát! ($L = \dots\dots\dots$ mm)

(Ha nem lenne porszívója, akkor keressen egy porszívó fotót a neten és adjon meg ezekre becstelt értéket és azzal számoljon!)

Véletlenül felszív a porszívóval egy csokitojásból származó sárga tokot. A sárga tok hengeresnek tekinthető középső $l=30$ mm hosszú részének külső átmérője pedig legyen 0,5mm-rel kisebb, mint a cső átmérője, tehát $\varnothing d = D - 0,5$ mm legyen. Szerencsére nem akad el a tok sehol a csőben, amelyet L hosszúságú, belül sima, állandó átmérőjű egyenesnek tekinthet. A csőben a sárga tok pontosan $\Delta t = 0,1$ s alatt csúszik végig és hopp, már el is tűnt a porzsákban.

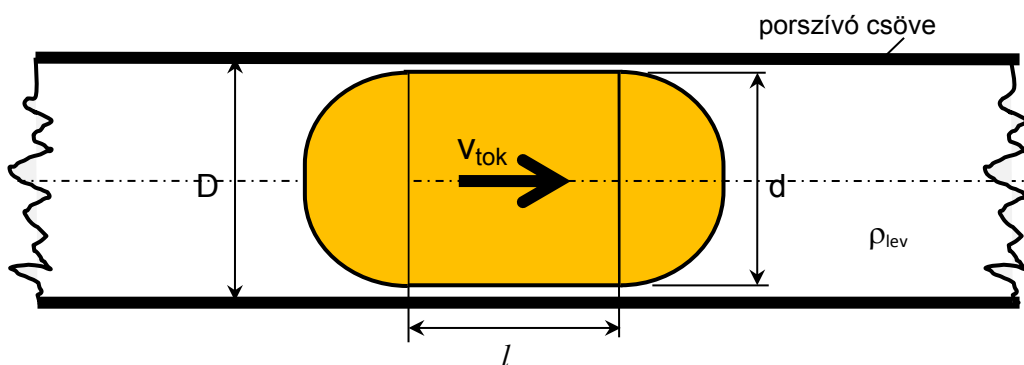
ADATOK: A levegő sűrűsége $1,2 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$, viszkozitása $15 \cdot 10^{-5} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$, $R = 287 \text{ J} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$.

FELTÉTELEK: stacioner állapot, $\rho = \text{áll.}$, lineáris sebességprofil az l hosszú részben, ahol a Newton-féle viszkozitási törvény használható.

KÉRDÉSEK:

A) Kérem, mellékeljen egy fotót a számításban használt porszívóról!

B) Mekkora a tok és a cső közötti részben ébredő csúsztatófeszültség, ebből adódó axiális erő és légrésben ébredő veszteség-teljesítmény?

(A számításhoz szükséges minden adatot mellékeljen, ügyeljen az olvasható írásra!)

MEGOLDÁS (A lap túloldalán is folytathatja a megoldást)

3.FELADAT (7pont) A takarítás után alaposan megfürdünk és haját is mosunk, majd haját szárítunk. Kérem, határozza meg (mérje le vagy számítsa ki közelítőleg) a saját hajszárítójának alábbi áramlási keresztmetszet adatait:

- szívóoldali levegő belépő áramlási keresztmetszet: $A_{BE} = \dots\dots\dots m^2$
- nyomóoldali levegő kilépő áramlási keresztmetszet: $A_{KI} = \dots\dots\dots m^2$

(Ha nem lenne hajszárítója, akkor keressen egy hajszárító fotót a neten és becsülje meg ezeket az értékeket és ezzel számoljon! Ügyeljen arra, hogy csak az áramlási keresztmetszet értékére van szükség!))

A hajszárító szobahőmérsékletű ($t_H=20^\circ C$) levegőt szív be, amely a fűtőszálon átáramolva felmelegszik. A hajszárító így forró ($t_F=60^\circ C$) levegőt fúj ki. A hajszárító áramcsőnek tekinthető, a belépő és kilépő keresztmetszeteken kívül nincs máshol átáramlás. A kiáramló levegő átlagsebessége ismert: $v_{KI}=10m/s$.

ADATOK: A környezeti nyomás $p_0=10^5 Pa$, levegőre $R=287J \cdot kg^{-1} \cdot K^{-1}$

FELTÉTELEK: stacioner állapot

KÉRDÉSEK:

- A)** Kérem, mellékelje a hajszárító fotóját! (Látszódjon a szívó- és a nyomóoldal is.)
  - B)** Határozza meg a levegő átlagsebességét a belépő keresztmetszetben!
  - C)** Számítsa ki a térfogatáramot a belépő és a kilépő keresztmetszetben!
  - D)** Számítsa ki a hajszárítón átáramló levegő tömegáramát!
- (A számításhoz szükséges minden adatot mellékeljen, ügyeljen az olvasható írásra!)

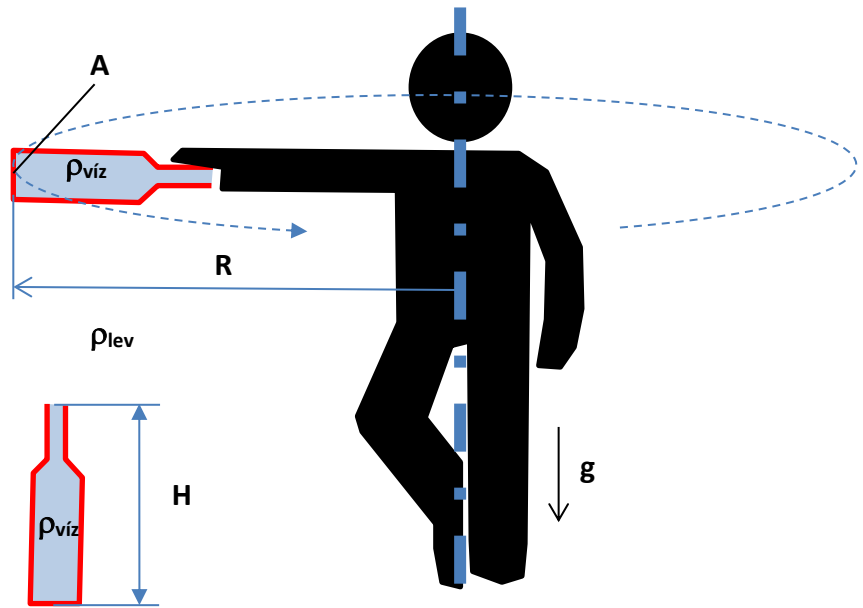
MEGOLDÁS (A lap túloldalán is folytathatja a megoldást)

4. FELADAT (7pont)

Kérem, hogy fényképezzen le egy otthon található italpalackot. (üdítő, ásványvíz, szörp, bor stb, bármilyen jó). Mérje le, hogy ha színültig teletölti vízzel, akkor mekkora a folyadékoszlop magassága!

$H_{\text{víz}} = \dots\dots\dots$ mm

A palack maradjon nyitott tetejű, tehát kupak nélküli, nem lezárt végű. Kérem, hogy gondolatban álló helyzetben fogja meg a vízzel teletöltött palackot az ábra szerint és kinyújtott vízszintes karral

forogjon a saját tengelye körül állandó fordulatszámmal: másodpercenként kettő teljes körfordulást tegyen a tengelye körül! Mérje le, hogy mekkora az Ön esetében a körpálya sugara!

$R = \dots\dots\dots$ mm (Ez a kézben tartott palack aljának és a forgástengely távolsága).

ADATOK: $g=10\text{N/kg}$; $p_0=10^5\text{Pa}$; $\rho_{\text{lev}}=1,2\text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$; $\rho_{\text{víz}}=1000\text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$

KÉRDÉSEK:

- A) Kérem, mellékelje az italos palack fotóját!
  - B) Határozza meg számítással, hogy mekkora a nyomás a palack alján a vízben jelölt „A” pontban forgás közben!
  - C) Határozza meg számítással, hogy mennyivel nagyobb erővel kell a vízzel teli palackot tartani forgás közben, mint amekkora súlyerő hat rá!
- (A számításhoz szükséges minden adatot mellékeljen, ügyeljen az olvasható írásra!)

MEGOLDÁS (A lap túloldalán is folytathatja a megoldást)

5. FELADAT (6pont) Sajnos nem utazhat el sehova a jelen helyzetben, így sokat nézegeti az autójáról készült fényképet: áramvonalas-e? Ha nincs autója, akkor pedig azt az autót, amelyik autó tetszik Önnek. Keressen erről az autóról olyan fotót a neten, ahol látszanak az autó körüli áramvonalak! Ha ilyen nem talál, akkor másik autót válasszon, és ahhoz keressen!

ADATOK: $p_0=10^5\text{Pa}$; $\rho_{\text{lev}}=1,2\text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$; $R=287\text{ J}\cdot\text{kg}^{-1}\cdot\text{K}^{-1}$

KÉRDÉSEK:

- A)Kérem, mellékelje az áramvonalas fényképet az Ön által kiválasztott autóról!
- B)Számítsa ki a torlóponti nyomást, ha az autó 130km/h sebességgel halad szélcsendben!
- C)Jelölje a torlópontot egy "T" betűvel!
- D)Az áramvonalas fotón jelölje az autó karosszéria mentén végig a helyi túlnyomásos (+) ill. depressziós (-) helyeket!, illetve egyértelműen (pl. elválasztó vonallal) jelölje a karosszérián érvényes lokális nyomás előjelváltásokat!
- E)Jelölje a fotón (és írja is le szövegesen), hogy a motorháztető melyik részén kellene egy nyílást készíteni ahhoz, hogy ha azt szeretnénk, hogy a motortérből ezen a nyíláson keresztül kifelé áramoljon a levegő!

(A számításhoz szükséges minden adatot mellékeljen, ügyeljen az olvasható írásra!)

MEGOLDÁS (A lap túloldalán is folytathatja a megoldást)

6.FELADAT (6pont) ! $g=9,81\text{N/kg}$!

Két évvel ezelőtt ABETŰ, BÉBETŰ és CÉBETŰ nevű hallgatók megajánlott vizsgajegyet szereztek áramlástanból, így a vizsgaidőszak közepén már el tudtak utazni nyaralni. Hárman háromfelé: Rómába, Lisszabonba és Madridba. A három városban mindhárman pont egy-egy 30. emeleti szobát kapnak az alább felsorolt hotelekben. A hotelek földszintjének $z_0=0\text{m}$ tengerszint feletti $z_i[\text{m}]$ magasságai ismertek:

	hotel	z_i
ABETŰ	Hotel Rome	45m
BÉBETŰ	Hotel Lisboa	150m
CÉBETŰ	Hotel Madrid	700m

Tudjuk azt is, hogy a hotelek emeletei mindenhol 4m magasak. Egyikük a mellékelt fenti képet a saját 30. emeleti hotelszoba ablakából készítette. Ezt küldi Önnek ma a mai zárthelyire biztatásul. Tudjuk azt is, hogy az okostelefonjára mindenkinek fel van telepítve az [IA „izoterm atmoszféra” nevű ingyenes app](#), amely a GPS és I.S.A. adatok alapján a helyi $p[\text{Pa}]$ légnyomást kiszámítja és öt-tizedesjegy pontossággal ráteszi a fotó bal alsó sarkára.

ADATOK: Az I.S.A. adatok: $p_0 = 101325 \text{ Pa}$; $T_0 = 288 \text{ K}$; $R = 287 \text{ J}/(\text{kgK})$; $g = 9,81 \text{ N/kg}$

KÉRDÉS: Számítással indokolja, melyik hallgató küldte Önnek ezt a fotót! Izoterm atmoszféra feltétellel számoljon!

(A számításhoz szükséges minden adatot mellékeljen, ügyeljen az olvasható írásra!)

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

7. FELADAT (7pont)

Egy felül zárt, $p_t=4 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ nyomású, vízzel ($H=2\text{m}$) töltött tartályhoz két különböző átmérőjű és hosszúságú, vízszintes tengelyű csőszakasz csatlakozik. A csővégi gömbcsap teljesen zárt.

FELTÉTELEK: $\mu=0$, $\rho=\text{áll.}$, $A_{\text{tartály}} \gg A_{\text{cső}}$; Átmeneti idomok és gömbcsap

hosszai elhanyagolható. A gömbcsap be- és kiáramlási keresztmetszete azonos.

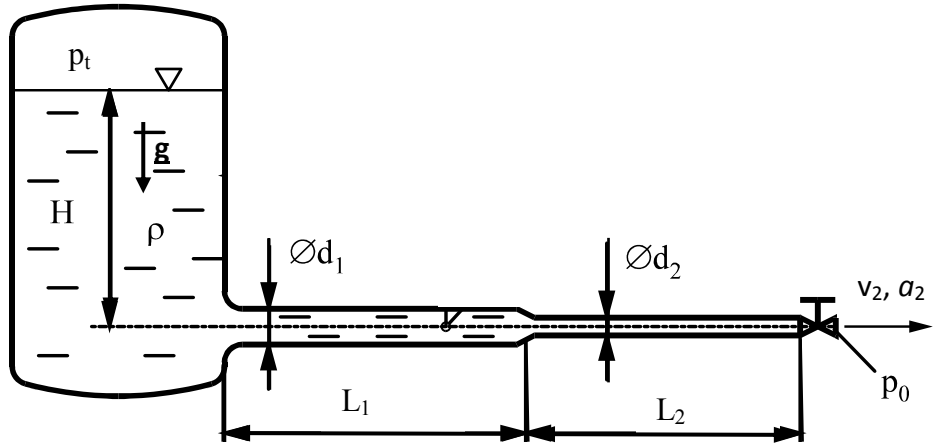
ADATOK: $p_0=10^5 \text{ Pa}$; $\rho=10^3 \text{ kg/m}^3$; $L_1=30\text{m}$; $L_2=20\text{m}$; $d_1=100\text{mm}$; $d_2=50\text{mm}$; $g=10\text{N/kg}$;

KÉRDÉSEK:

A) Számítsa ki a víz csővégi gyorsulását a gömbcsap hirtelen nyitásának $t_0=0\text{s}$ időpillanatában! $a_2=?$

B) Számítsa ki a csővégi kiáramlási sebességet abban a nyitás utáni $0 < t < \infty$ időpillanatban, amikor a csővégi gyorsulás pont a negyede az A) pontban kiszámoltnak! ($a_{2,B}=0,25 \cdot a_{2,A}$) $v_{2,B}=?$

(A számításhoz szükséges minden adatot mellékeljen, ügyeljen az olvasható írásra!)

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)